

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2021-22

Β΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΕΣΕΚ

ΤΡΙΤΗ, 17 ΜΑΪΟΥ 2022

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Β001

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ:

135 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩ (8) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης**. Μολύβι επιτρέπεται, μόνο αν το ζητάει η εκφώνηση, και μόνο για σχήματα, πίνακες, διαγράμματα κ.λπ.
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

Ανεργία και ψυχολογία των νέων

Κάθε μέρα βομβαρδιζόμαστε από πληθώρα πληροφοριών σχετικές με το θέμα της **ανεργίας**, όμως λίγοι είναι εκείνοι που μπορούν να «μπουν» πραγματικά στη θέση και την ψυχολογία του ανέργου.

Αυτό που «φαίνεται» για το άνεργο άτομο είναι ότι αναζητάει εργασία και πιστέψτε με, είναι μια διαδικασία ψυχοφθόρα με ατελείωτες ώρες εξερεύνησης, χάνοντας τον εαυτό του μέσα στα «sites» και στις προκηρύξεις. Κάτι τέτοιο, όμως, κρύβεται μόνο στην επιφάνεια. Κατά βάθος, το άτομο αυτό ψάχνει απεγνωσμένα, τις περισσότερες φορές, για ένα στήριγμα, το οποίο προφανώς δεν είναι μόνο οικονομικό. Ψάχνει να βρει το κίνητρο που θα του δώσει άλλον αέρα στη ζωή και, κυρίως, ελπίδα για να συνεχίσει να ζει και να αναπτύσσεται. Γιατί αυτό ακριβώς είναι ο νέος. Ένα πλάσμα που βρίσκεται στην πιο δημιουργική φάση της ζωής του, που ξεχειλίζουν μέσα του η λαχτάρα και ο πόθος για δημιουργία. Ένα πλάσμα που έχει ανάγκη συνεχώς να ονειρεύεται, έχει ανάγκη κάποιας «Ιθάκης» που πάνω της θα στηρίξει τα όνειρα και τη ζωή του. Όταν παύει να φαίνεται στον ορίζοντα αυτή η Ιθάκη, ο νέος οδηγείται στο κενό, στην αβεβαιότητα, στην εσωτερική γύμνια, αποσυντίθεται.

Αυτό, ακριβώς, έχει «καταφέρει» και η ανεργία σήμερα. Έχει καταφέρει να «εγκλωβίσει» το νέο σε έναν «φαύλο κύκλο» όπου η αβεβαιότητα και η ανασφάλεια για το μέλλον του τον οδηγούν στην απογοήτευση, τη μελαγχολία και το στρες, αλλά και το αντίστροφο. Όλα αυτά μπορούν να οδηγήσουν το νέο σε συγκρούσεις με τα κοντινά του πρόσωπα, σε σεξουαλικές δυσλειτουργίες, ακόμη και σε αγχώδεις διαταραχές και στην κατάθλιψη.

Χωρίς να το καταλαβαίνουμε πολλές φορές, μέσα από την εργασία μας αποκτούμε έναν τίτλο, έναν ρόλο, μία ταυτότητα, τα οποία μας συνοδεύουν γενικότερα στην ζωή μας. Ένα άτομο, λοιπόν, χάνοντας την εργασία του για μεγάλο χρονικό διάστημα, τείνει να χάνει, χρόνο με τον χρόνο, ακόμα και τον εαυτό του. Πιο συγκεκριμένα, η αυτοεκτίμησή του μειώνεται, αισθάνεται ότι δεν είναι δημιουργικό, ότι χάνει μέρος του κοινωνικού του ρόλου, οι σχέσεις του γίνονται δυσλειτουργικές και τελικά χάνεται η ποιότητα ζωής του. Υπάρχουν, όμως και νέοι που δεν έχουν εργαστεί ποτέ στη ζωή τους, νέοι με τόσες σπουδές, τόσα όνειρα. Άτομα, δηλαδή, που δεν τους δίνεται η **δυνατότητα να αναλάβουν** έναν συγκεκριμένο ρόλο, μια ταυτότητα, με αποτέλεσμα να βρίσκονται αιωρούμενοι και ασταθείς στην ζωή και σε κάθε άλλη αναποδιά της. Γιατί, «κακά τα ψέματα», μια μόνιμη εργασία μας προσφέρει ασφάλεια, σταθερότητα και ψυχική ισορροπία.

Οι συνέπειες της ανεργίας **αποδεικνύονται** ολέθριες για την ψυχολογία των νέων, οι οποίοι κρίνουν, συχνά, αναγκαία την υποστήριξη ενός ειδικού ώστε το άτομο να επανεκτιμήσει τα αίτια που τον έχουν οδηγήσει στην ανεργία, τις επιπτώσεις που έχει αυτή η κατάσταση στην αυτοεικόνα του αλλά και γενικότερα στην ποιότητα της ζωής του. Έχοντας κατανοήσει τα παραπάνω, το άτομο είναι σε θέση να κινητοποιηθεί και πάλι αφού

με την κατάλληλη καθοδήγηση από τον ειδικό και την παροχή νέων κινήτρων μπορεί πλέον να σχεδιάσει εξ' αρχής την καριέρα του έχοντας νέες προοπτικές.

Μανώλης Κουκούλης
Ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.newyorkstudies.gr>
Ημ. Ανάκτησης: 27 Απριλίου 2022
(Διασκευή)

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ (ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να γράψετε περίληψη του κειμένου, έκτασης 120 - 140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευθεί στη μαθητική εφημερίδα του σχολείου σας.

(μονάδες 8)

A.I.2. Να γράψετε **έναν (1)** τρόπο πειθούς που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στη δεύτερη (2^η) παράγραφο του κειμένου (Αυτό που «φαίνεται»... αποσυντίθεται.) και **ένα (1)** αντίστοιχο μέσο πειθούς. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 4)

A.I.3. Χωρίς να το καταλαβαίνουμε πολλές φορές, μέσα από την εργασία μας αποκτούμε έναν τίτλο, έναν ρόλο, μία ταυτότητα, τα οποία μας συνοδεύουν γενικότερα στην ζωή μας. Να σχολιάσετε την πιο πάνω θέση του συγγραφέα και να τεκμηριώσετε γιατί η εργασία είναι σημαντική για τον άνθρωπο, με **δύο (2)** δικά σας επιχειρήματα. (Έκταση: 60 - 80 λέξεις)

(μονάδες 4)

A.I.4. Να καταγράψετε τα δομικά στοιχεία της τέταρτης (4^{ης}) παραγράφου («Χωρίς να το καταλαβαίνουμε...ψυχική ισορροπία»).

(μονάδες 3)

A.I.5. Στην τρίτη (3^η) παράγραφο του κειμένου ο συγγραφέας κάνει χρήση της μεταφορικής/συνυποδηλωτικής γλώσσας. Να αναφέρετε **ένα (1)** παράδειγμα και να εξηγήσετε ποιον σκοπό του συγγραφέα εξυπηρετεί, με βάση το νόημα της λέξης ή της φράσης. Να κάνετε αναφορά σε **δύο (2)** στοιχεία. (μονάδες 3)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1) συνώνυμή** τους, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό τους τύπο και το νόημα της πρότασης:

α) [...] που δεν τους δίνεται η δυνατότητα να αναλάβουν έναν συγκεκριμένο ρόλο ...

β) Οι συνέπειες της ανεργίας αποδεικνύονται ολέθριες...

(μονάδες 4)

A.I.7. Να αναλύσετε τις λέξεις «ανεργίας» και «αναλάβουν» στα δύο συνθετικά τους μέρη και να σχηματίσετε **δύο (2)** νέες απλές ή σύνθετες λέξεις, από το **δεύτερο (β')** συνθετικό τους.

(μονάδες 4)

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Υπάρχουν, όμως και νέοι που δεν έχουν εργαστεί ποτέ στη ζωή τους, νέοι με τόσες σπουδές, τόσα όνειρα. Άτομα, δηλαδή, που δεν τους δίνεται η δυνατότητα να αναλάβουν έναν συγκεκριμένο ρόλο, μια ταυτότητα, με αποτέλεσμα να βρίσκονται αιωρούμενοι και ασταθείς στην ζωή και σε κάθε άλλη αναποδιά της. Γιατί, «κακά τα ψέματα», μια μόνιμη εργασία μας προσφέρει ασφάλεια, σταθερότητα και ψυχική ισορροπία».

Σε μαθητικό συνέδριο που διοργανώνει το σχολείο σας με θέμα «Η ανεργία και οι κοινωνικές της προεκτάσεις», καλείστε να εκφωνήσετε ομιλία στην οποία θα αναπτύξετε **δύο (2)** επιπτώσεις της ανεργίας στον σύγχρονο νέο. Ακολούθως, να παρουσιάσετε **δύο (2)** κριτήρια που πρέπει κατά τη γνώμη σας να λάβει υπόψη του ο νέος προτού επιλέξει το επάγγελμα που θα ασκεί στο μέλλον.

(Έκταση: 350-400 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

I. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στρατής Μυριβήλης, Η ζωή εν τάφω, «Η μυστική παπαρούνα» (απόσπασμα)

[...] Για μια στιγμή πάλι μου περνά η ιδέα πως ετούτη η μοναξιά είναι αληθινή. Πως τάχα σηκώθηκαν όλοι και φύγανε και μ' αφήσαν μονάχον, ολομόναχον εδώ πάνω. Τότες μια κρυάδα περνά, λεπίδι, την καρδιά μου. Θα προτιμούσα να ξέρω πως ζούνε γύρω μου κρυμμένοι άνθρωποι, κι ας ήτανε μόνο οχτροί.

[...] Ένας απ' αυτούς (τους γεώσακους) λιώνει με μιας κι αδειάζει τον άμμο του πάνω μου. Λοιπόν τότες έγινε μίαν αποκάλυψη! Μόλις ξεφούσκωσε αυτό το σακί, χαμήλωσε η καμπούρα του και ξεσκέπασε στα μάτια μου μια μικρήν ευτυχία. Αχ, μου 'καμε τόσο καλό στην ψυχή, λίγο ακόμα και θα πατούσα μια τσιριξιά χαράς.

Ήταν ένα λουλούδι εκεί! Συλλογίσου. Ένα λουλούδι είχε φυτρώσει εκεί μέσα στους σαπρακιασμένους γεώσακους. Και μου φανερώθηκε έτσι ξαφνικά τούτη τη νύχτα που 'ναι

γιομάτη θάματα. Απόμεινα να το βλέπω σχεδόν τρομαγμένος. Τ' άγγισα με χτυποκάρδι, όπως αγγίζεις ένα βρέφος στο μάγουλο. Είναι μια παπαρούνα. Μια τόση δα μεγάλη, καλοθρεμμένη παπαρούνα, ανοιγμένη σαν μικρή βελουδένια φούχτα.

Αν μπορούσε να τη χαρεί κανένας μέσα στο φως του ήλιου, θα 'βλεπε πως ήταν άλικη, μ' ένα μαύρο σταυρό στην καρδιά, με μια τούφα μαβιές βλεφαρίδες στη μέση. Είναι καλοθρεμμένο λουλούδι, γεμάτο χαρά, χρώματα και γεροσύνη. Το τσουνί του είναι ντούρο και χνουδάτο. Έχει κι έναν κόμπο που δεν άνοιξε ακόμα. Κάθεται κλεισμένος σφιχτά μέσα στην πράσινη φασκιά του και περιμένει την ώρα του. Μα δεν θ' αργήσει ν' ανοίξει κι αυτός. Και θα 'ναι δυο λουλούδια τότες! Δυο λουλούδια μέσα στο περιβόλι του Θανάτου. Αιστάνουμαι συγκινημένος ξαφνικά ως τα κατάβαθα της ψυχής.

Ακουμπώ πάνω στο προπέτασμα σαν να κουράστηκα ξαφνικά πολύ.

Από μέσα μου αναβρύζουν δάκρυα απολυτρωτικά. Στέκουμαι έτσι πολλήν ώρα, με το κεφάλι όλο χώματα, ακουμπισμένο στα σαπισμένα σακιά. Με δυο δάχτυλα λαφριά, προσεχτικά, αγγίζω την παπαρούνα. Ξαφνικά με γεμίζει μια έγνοια, μια ζωηρή ανησυχία πως κάτι μπορεί να πάθει τούτο το λουλούδι, που μ' αυτό μου αποκαλύφθηκε απόψε ο Θεός.

[...] Γύρισα γρήγορα στ' αμπρί. Ας μπορούσα να κάμω μια μεγάλη φωταψία... Να κρεμάσω παντού σημαίες και στεφάνια! Άναψα στο λυχνάρι τέσσερα φιλίλια και τώρα πασχίζω να τη χωρέσω εδώ μέσα, μέσα σε μια τόσο μικρή γούβα, μια τόσο μεγάλη χαρά. Η ψυχή μου χορεύει σαν μεγάλη πεταλούδα. Χαμογελώ ξαπλωμένος ανάσκελα. Κάτι τραγουδάει μέσα μου. Τ' αφουκράζομαι. Είναι ένα παιδιάστικο τραγούδι:

Φεγγαράκι μου λαμπρό...

Ερώτηση

B1.

α) Να παρουσιάσετε και να εξηγήσετε τη συναισθηματική κατάσταση του αφηγητή πριν και μετά την αποκάλυψη της παπαρούνας. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με **δύο (2) αναφορές** για την κάθε μια στο απόσπασμα. **(μονάδες 6)**

β) Να προσδιορίσετε και να τεκμηριώσετε:

i) το ρηματικό πρόσωπο και

ii) τον τύπο του αφηγητή ως προς τη συμμετοχή του στην εξέλιξη της ιστορίας.

Να εξηγήσετε τι επιτυγχάνει ο συγγραφέας με τις συγκεκριμένες αφηγηματικές τεχνικές. (2 σημεία)

(μονάδες 6)

II. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θοδόσης Πιερίδης, *Κυπριακή συμφωνία*

III

[...] Ξέρουμε πως αυτό το σκελετωμένο τοπίο είναι δικό μας. Ξέρουμε πως αυτό το χωματένιο φτωχόσπιτο αυτές οι γονατισμένες φραγκοσυκιές με τη σκόνη στα φύλλα τους, με τις σαύρες στα πόδια τους, είναι δικά μας.	5
Αυτό το μοναχικό κυπαρίσσι σα δωρική κολόνα μέσα στου κάμπου τη γυμνότητα αυτές οι λεύκες, ωσάν πράσινες κραυγές κάτω απ' τον άσπρον ήλιο	10
ωσάν ποτάμια κάθετα μεσ' στο φρυγμένο αγέρα αυτή η κάππαρη που αρπάχτηκε στο φρύδι του εγκρεμού σαν τρομαγμένη αυτά τα χώματα τ' αχαμνά αυτοί οι ξεροπόταμοι που ακινητούνε πετρωμένοι έρημοι μέσα στις μεγάλες ερημιές είναι δικά μας. [...]	15

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Κώστας Μόντης, *Γράμμα από ένα μικρό νησί* (απόσπασμα)

Το νησάκι απ' όπου σας γράφω
είναι μια καλύβα στη θάλασσα
διάτρητη από γλάρους,
διάτρητη από χαλίκια,
διάτρητη από ήλιο.

Τις νύχτες μπαινοβγαίνουν απ' τη σκέπη τ' αστέρια,
μεγάλα, μικρά, κοκκινόχρυσα, χλωμά,
τις νύχτες κάθετα μπροστά στην πόρτα του
το φεγγάρι με το σκοτεινό του δένδρο,
με την ανάστροφη ρόκα του.

Το νησάκι απ' όπου σας γράφω
είναι ένα χάδι ανέμου στην πρώτη παρυφή της αυγής
ένα κεράσι σύγγεφο στα πρώτα κράσπεδα της αυγής
ένα λευκό τραπεζάκι κάτω από Αυγουστάτικη κληματαριά,
είναι μια καλύβα στον ουρανό,
είναι μια καλύβα ουρανόσ
διάτρητη από γη,
διάτρητη από χρυσές βελονιές σταριών κι άνθρωπο,
είναι μια γειτονιά απογευματινά αγόρια
αραδιασμένο στο μικρό γεφύρι του χωριού.

[...]

... Το νησί απ' όπου σας γράφω
δεν έχει τίποτα που δε χτίσαμε εμείς,

δεν έχει τίποτα που μας άφησαν οι άλλοι,
δεν είχε άλλους...

Ερώτηση

B2.

α) Να παρουσιάσετε και να τεκμηριώσετε:

i) **δύο (2)** χαρακτηριστικά του τόπου, όπως αυτά διαφαίνονται, μέσα από τα πιο πάνω ποιήματα και

ii) **δύο (2)** κοινά εκφραστικά μέσα, τα οποία χρησιμοποιούν τα ποιητικά υποκείμενα για να περιγράψουν τον τόπο τους.

(μονάδες 6)

β) Να σχολιάσετε τη σχέση των απλών ανθρώπων με τον τόπο τους και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας κάνοντας αναφορά σε στίχους από το κάθε ποίημα. (μονάδες 4)

III. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

N. Εγγονόπουλος, Νέα περί του θανάτου του Ισπανού ποιητού Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα στις 19 Αυγούστου του 1936 μέσα στο χαντάκι του Καμίνο ντε Λα Φουέντε

...una acción vil y disgraciado*

Η Τέχνη κι η ποίηση δεν μας βοηθούν να ζήσουμε:
η τέχνη και η ποίησης μας βοηθούνε
να πεθάνουμε

περιφρόνησις απόλυτη
αρμόζει
σ' όλους αυτούς τους θόρυβους
τις έρευνες
τα σχόλια επί σχολίων
που κάθε τόσο ξεφουρνίζουν
αργόσχολοι και ματαιόδοξοι γραφιάδες
γύρω από τις μυστηριώδικες κι αισχρές συνθήκες
της εκτελέσεως του κακορίζικου του Λόρκα
υπό των φασιστών

μα επί τέλους! πια ο καθείς γνωρίζει πως
από καιρό τώρα
—και προ παντός στα χρόνια τα δικά μας τα σακάτικα—
είθισται
να δολοφονούν
τους ποιητάς

*μια πράξη άναντρη και απεχθής

**Ερώτηση
B3.**

α) Στην τρίτη στροφή του ποιήματος το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει μια διαμαρτυρία. Να αναφερθείτε σε αυτήν και ακολούθως να εξηγήσετε γιατί αποκαλεί **σακάτικα** τα «χρόνια τα δικά μας».

(μονάδες 5)

β) Ποια στάση τηρεί το ποιητικό υποκείμενο έναντι των δημοσιογράφων και γιατί;

(μονάδες 3)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ